

SLOVENSKI NAROD.

Inškrtač vsek dan popoldne, izveznični modelje in prazniki.

Dosezati z prostor $1 \text{ m} \times 54 \text{ m}^2$ za male oglase do $27 \text{ m} \times 54 \text{ m}$ visine 1 K, nad to višino vse oglasi $1 \text{ m} \times 54 \text{ m}^2$ 1 K 50 v. Uradni razglasil in poslana ter notice isti prostor po 2 K, ženitne ponudbe in poroke pavično 80 K. — Pri naročilih nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravnštvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaselova ulica št. 5, priljubljeno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po podoli:

v Jugoslaviji:	
celoletno naprej plačan	K 180—
polletno	90—
3 mesečno	45—
1	15—

Pri morebitnem povisjanju se ima daljša naročina določati. Novi naročniki naj posijo v prvih naročinom vedno po nakaznic. Na samo pismena naročila brez poslovne denarje se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaselova ulica št. 5, 1. nadstropje. Telefon št. 34.

Bopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrča. 734

Posamezna številka velja 1 kruna.
Poštnina plačana v gotovini.

Jugoslavija ali kraljestvo SHS?

V rokah imam francoske liste. V vseh opažam rubriko »Royaume des Serbes, Croates et Slovènes«. Na zemljevidih, ki nam predstavljajo bodočo mejo med našo državo in Italijo stoji preko našega ozemlja: »Etat des Serbes, Croates et Slovènes, na naših novih novčanicah pa čitamo: »Ministrstvo financ kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Isto označbo rabijo za našo državo tudi angleški časopisi.

Kako pa imenujejo našo državo bratski slavjanski narodi, kako jo imenujejo naši sosedje?

Češkoslovaški in poljski listi rabijo izključno ime »Jugoslavija«, Avstrički pravijo naši državi brezjemno »Jugoslaviju, takisto je tudi pri italijanskih časopisih v rabi kot označba za našo kraljevino edino ime »Jugoslavija«.

Ako izvzamemo francoski in angleški tisk, nas ves svet pozna samo pod jugoslovenskim imenom.

In temu se ni čudi. Saj smo se v najtežjih časih naše povestnice, ko smo gradili temelje naši državi, boriли tako v avstrijskem parlamentu, kakor v Franciji, Angliji in v Ameriki pod skupno jugoslovensko zastavo. Povsodi smo nastopili kot en edinstven narod, ki ga je samo sovražna avstrijska in madžarska politika umetno razločila in razdelila v tri plemena. Zato je nas ves svet med vojno smatral za en narodni organizem in nam nadel temu nazivno odgovarajoče narodno ime.

A ne samo tuji svet, tudi vsa naša javnost si je bila že zdavna pred porodom naše države na jasnu, da se naj krsti državna tvorba, ki naj združuje pod eno streho vse Srbe, Hrvate in Slovence, edino z imenom Jugoslavije, ki je postal popularno tako v narodu samem, kakor tudi v vsem ostalem svetu.

Toda narod je obračal in modri naši državniki, ki so izgubili vsak stik z javnim mnenjem, pa so obrnili. Dali so naši državi ime: Kraljestvo SHS.

Narod je hotel imeti Jugoslavijo, hotel je, da se vsaj na zunaj že v državnem nazivu izbrišejo vse plemenske razlike, državniki pa so v nasprotju s to izrazito izraženo načinu voljo dali novorojenemu imu, ki naj na vekov veke izpričuje, da je bilo geslo o narodnem edinstvu samo prazna fraza, smotrena prevara neponučenega tujega sveta, bajka brez vsake realne podlage.

Ti državniki so uzakonili one iste plemenske razlike o katerih smo

ves čas dokazovali, da so nam bile umetno ucepljene po neprijateljski nam politiki.

S tem se je otvorilo na stežaj vrata staremu, od naših najboljših mož že tolkokrat prokletemu plemenskemu antagonizmu.

In posledice se že kažejo. Le idite med ljudstvo in poslušajte, kako govore slovenske Široke mase o srbskih in hrvatskih in kako Široki srbski in hrvatski sloji o slovenskih bratih. Žalostno poglavje je to, a vendar ga je treba načeti. Istina je, da so povsod na poslu plačani domači in tuji hujščaki, ki znajo, izrabljave vsako malenkost, z največjo spremnostjo in virtuozenostjo netiti in podplačevati ljudske strasti in v tičenjem tujem larmu umetno ucepljena antagonistična naziranja.

Toda kdo je dal tem živilim v pest najhujše in najnevareniše orožje? Država sama, ki nas že sedaj deli v tri plemena.

Napoleonovo Ilirijo so tudi tvořili Slovenci, Hrvati in Srbi. Napoleon je krstil to državo za Ilirijo in imenoval njenje prebivalce Ilirce.

Pred sto leti je torej nosila država, ki so jo sestavljali, kakor danes našo kraljevino. Srbi, Hrvati in Slovenci, eno jedinstveno ime. Čemu bi moral biti sedaj drugače?

Državna misel naj bo izražena že v državnem imenu samem. Že z imenom samim se naj vcerja Širokim masam tudi državno misel. Maiska deklaracija je nam v tem oziru že pokazala pot, po kateri je treba hoditi naši državni politiki. Program nas vseh je bila tisti čas Jugoslavija in v tem takrat še nejasnom pojmu je bila vtelešena naša državna misel. Inkarnacija onega našega programa je sedanja naša kraljevina. Čemu bi deteta sedaj ne smeli nazivati tako, kakor smo ga imenovali takrat, ko je bilo snočeto? Zakaj bi ne nadaljevali gradnje na tistih temeljih, ki so bili tako uspešno položeni že takrat?

Izvedimo torej najprvo ob glavi svoje državno ujedinjenje, kateremu bo potem samo sledilo i narodno ujedinjenje, ne morda že v sedanji generaciji, ki še ni doveli dovetna in sprejemljiva za to veliko idejo, pač pa v našem podmladku, o katerem smo uverjeni, da bo znal z veliko večjim razumevanjem, kakor sodobniki, vzrasli pod Jarmom in v robstvu, prepojeni tujega duha, udejstviti one ideale, ki so jih oznanjevali najboljši in najplemenitejši sinovi našega naroda.

Dajmo naši državi ime Jugoslavija in to ime nam budi tudi program za vso našo državno politiko. Vsi specifično srbski, hrvatski in slovenski interesi naj stopijo v ozadje in napravijo prostor veliki jugoslovenski državni misli.

In to državno misel je treba z

modrim vladanjem in pametnim gospodarstvom uveljaviti vselej in povsod vse dotlej, dokler ne bo srečna izmed nas smel s ponosom in ročanjem zadoščenje vzklikati: Jugoslovenski državljani sem, kdo je več!

— *

Ivan Frelih, predsednik »Društva hišnih posestnikov:«

Najnovejša stanovanjska naredba.

Pri raznih stanovanjskih enekah, kakor tudi v vlogami na inerodajne oblasti sem stavljal neštehto predlogov v vsaj delno odpravo stanovanjske bede, ki so jih vedno vso odobravali, a žal malo jih uresničili. Pri vsakem, še tako jasnem, pametnem predlogu je odpornik in ker ni potrebe eneržije, zadeva predčasno zaspri in ne pride do realizacije. Že lansko leto bi se bilo lahko spravilo vse urade iz zasebnih stanovanj v barake in deloma v vojašnice ter v druge javne zavode, a mesto tega se je mnogo barak enostavno prodalo in podrllo, vradi pa so ostali v svojih prostorih, ki bi se dali lahko z neznamimi stroški adjustirali v stanovanjske svrhe. Neverjetno je pri tem dejstvo, da prav uradniki, kateri včasnu najboljšo poznavajo obupne stanovanjske razmere in so si sami navajeni iskati stanovanja, najbolj nasprotujejo premestitvi uradov v barake. Torej uradniki sami sebje skodbujeta v stanovanjskih zadevah!

Res je odpravilo iz Ljubljane z velikimi težavami in po rešitvi pritožb prizadetih oseb v raznih instancah nekaj strank in je dobro precej strank svoja vsai za silo zadošna stanovanja, a to se je zgodilo večinoma z omejitvijo in utesnitvijo do sedanjih stanovanjskih delov. Lahko trdim, da je stanovanjska beda danes manjša, kakor pred letom in, dasiravno je do takrat došlo še mnogo novih stanovalcev v Ljubljano. A sedaj ni več računati, da bi se moglo v Ljubljani dobiti še kaj stanovanj oziroma iz našega mesta izseliti večje število najemnikov. Pomisliti je pri tem treba na to, da se mora vsakemu našemu državljanu, ki ga odpravijo iz Ljubljane, preskrbeti drugod primerno stanovanje. A ker so tudi vsa manjša mesta in vasi na deželi skoraj do zadnjega kotička močno zasedena, da v načelu krajih ni rrostege niti naislabšega stanovanja. Toda ostali nadaljni poizkusi v tem oziru brezuspešni. Ljubljanska stanovanja so s stanovalci prepričljivo in sedanje zasege državnega stanovanjskega urada segajo že precej čez normalno mejo. V slučaju kake epip-

demije bi se utegnilo to kruto maščevati in so merodajni faktorji za to odgovorni. V tem oziru se postopa v drugih mestih bolj obzirno in vlaže v vseh mestih rajšči pričela z intenzivnejšim zidanjem barak kakor pri nas. Barake se zidajo na Dunaju, v Gradcu, v Pragi, v Brnu i. t. d. pri nas pa se enostavno hoče v stanovanjskih delih omejiti. Ker pa cenenim primerno stanovanje za polovico življenja, priporočam v tem oziru malo več obzirnosti. Ne morem smatrati za socijalno čutečega onega, ki vsiljuje bodisi hišnemu gospodarju neljubo stranko, ali pa direktno podnajemnika in to morda celo s sponorabu kuhinje. Za sponorabu kuhinje pa se najbrže ne bode ogrela niti socialistično komunistično navdahnjena stranka. Kdo pozna tla, jih bo skušal odpraviti ne pa pomnožiti.

Smo v drugem letu pomanjkanja stanovanj, sklicujemo enekte in druge razgovore, izdajamo naredbe, a izdatnega in odločilnega ne napravi ničesar in kakor se vidi, tudi nobeden faktor nima zadost resne voje te nevzdržljive razmere odpraviti ali vsaj ublažiti. Edina uspešna rešitev stanovanjskega vprašanja so nove stavbe, in naj si bodo to že velike stanovanjske hiše, enodružinske hiše z vrtovi ali končno tudi barake. Vzemito to zadevo energično, resno in po premišljenem preudarku v roke in prenehajte že enkrat s preganjanjem sedanjih prebivalcev, v prvi vrsti hišnih gospodarjev, kot lastnikov hiše, stranko - najemnika pa toliko časa, dokler se ravna po hišnem redu. Dokler pa se bode hišne gospodarje omejevali v najprimernejših njihovih pravicah, da ne bode smeli stanarin urediti primerno vsaj faktičnim stroškom in sedanjih valut, ker vsak trezen človek mora smatrati za smešno sedaj dovoljena povisjava. Če bodo stranke še nadalje smerile po najlepših stanovanjih sekati drva, prati in sušiti perijo in polivati z vodo, da priteče v nižje nadstropje, gospodar pa bode z odpovedjo raditega propadel in primoran dve ma pravnima zastopnikoma plačati

prav čedne honorarje in če se gre stranka za 20 K četrletnega povisja stanarine pritoži na najemnika urad ali sedaj na državni stanovanjski urad, med tem ko se mu ne zdi prav nič škoda plačati za liter prav slabega vina dosti več, toliko časa se ne bodo hiše zidale v zadostni mieri in stanovanjska beda boda trajala še dolgo. Ne tucat stanovanjskih naredb, temveč svobodo in pravico gospodarju to bode pospešilo zidanje hiš.

Vsa razsoditev za edrovedi stanovanj, ki je hočemo imeti gospodarji in najemniki, nam daje, kar nismo mogli doseči niti v enem letu, dasiravno jednako že obstoji v Beogradu. S tem bi se izdobračila nasprostva med gospodarji in najemniki in bi odpravila marsikatero sovraštvo. Kdo boda pa zidal, ako sedaj lastnik ne sme odpovedati, ako stanovanje rabi za svoje otroke in niti ne lokala, če ga rabí za sebe. Gotovo je največja krivica, da se ne sme odpovedovati niti trgovskim lokalom, ki nimajo z famoznim še avstrijskim zakonom v varstvo najemnikov prav nobenega vzroka jih ščiti, še nadalje. Poklicani faktorji naj vendar pomislijo, da je bil ta zakon napravljen za dobo vojske, da bi k vojakom vpoklicanim za čas njihovega službovanja ne zamogli postaviti njihovih rodbine na cesto, jim povisiti najemščin, ali pa jim z odpovedjo lokala uničiti eksistenco. Sedaj je vse to odpadlo, ta zakon se še nadalje vzdržuje z umetno pretvezo glede pomanjkanja stanovanj. Od tega ima seveda največ škode država sama, ker končno dasiravno težko, mora nekaj žrtvovati za stanovanjske razmere, mesto da bi to storili zavodi in zasebniki, država bi pa to samo z clajšavami in drugimi ugodnostimi popravila. Ni pa delati eksperimentov s kakimi poskusnimi hišicami kakor se je lansko leto zgodilo.

Ureditev izvozne trgovine in nova tarifa za izvozno carino.

Kakor smo že poročali, je ministrski svet dne 16. aprila t. l. sklenil novo uredbo naše trgovine. Notranji promet je popolnoma svoboden, vendar izda ministrski svet na predlog ministra za prehrano in za trgovino še posebne odredbe za pobiranje draginje v državi in v ta namen, da se prepreči skupovanje in kopiranje življeva. Izvoz blaga v izvozstvo je prost, izvzeti so samo sledeči predmeti: vse vrst žito, koruza, mlinski izdelki, testenine, fižol, leča, grah, krompir, govedina in drobnica, svinje

Fran Govekar:

Svitanje.

(Dalje.)

»Kam? — He, saj nisem slep! — Ali se je udru v zemljo? — O, vidiš jo! K numskemu samostanu je krenila. Pa hajd, hajd!«

A že je izginila zopet na levo: v Gradišče ... Vrag se spoznaj v teh zavozlanilih ulicah in zagatah! Sami ovinki in koti! In če mu usteče za »igriske«, je bil ves beg zaman.

Dr. Repič je zdaj resnično že tekel. Ako je zavil na desno, je videl le še njeno krilo, ki je utonilo v temi široke veže na levi strani. Ogromna pritlična hiša je stala ondi s pročelji v Gradišče in na Igriski trg in z neštevilom oken na obe strani.

Sama revčina stanuje tod. Koga bi vprašal, ko ne pozna žive duše?

Iz veže pa je stopil dijak s knjigami pod pazduhu.

»Hej, studiosus!« je poklical doktor. »Ali niste Kopitar?«

»Sem, gospod,« je odgovoril dijak in se odkril.

»Profesor Pelzel mi vas je pokazal. In hvalil vas je! Vrl latinec ste baje in vsako leto premfer ... da, da!« je govoril odvetnik in

43 krenil zopet nazaj na Kapucinski trg. »Pri kom pa stanujete, Kopitar?«

»Pri mestnem stražniku Kozlevčarju.«

»Ah, pri Kozlevčarju! Tako ... tako ... Ali nima že odrasle hčere?«

»Ne, ne, gospod ... doslej ima le dva dečka: parva in principia.«

»Tako ... tako ... Jaz sem pa mislil, da je dekle, ki je šlo prav kar mimo vas, njegova hčerka.«

»Ne, gospod: to je bila Kalanova Marijana, ki je pripravljala Kopitar. »žena delavca v Desselbrunnerjevi suknarni.«

»Ah, takoj! Joj,

v živem in zakljanem stanju, sveže meso, mast, jedilno olje, sladkor in med, volna in volneni odpadki in izdelki iz volne, konopija, lan in izdelki iz teh, goveje, bivolske in konjske kože ter izdelki iz teh, soda in produkti iz sede, zlato in srebro, surovo železo, polizdelano železo, izvzemši mrazlo valjano železo, željbi, izvzemši kovani, manganska ruda, premog, izvzemši oglje, mineralna olja. Za primer, da se pokaže odvisek glede pravkar našteti predmetov, se dovoli izvoz tudi za te predmete, vendar samo potom posebne organizacije, ki se zove: »Srednja zadruga za snabdevanje in izvoz«. Člani te zadruge morejo postati tudi trgovinske firme, če donešajo potrdilo pristojno trgovske zbornice, da se počajo izvozom roba. V členu 5. tega sklepa je dana možnost, da se uredi eksport blaga in surovin zaradi predelovanja in pravil (pllemenitlni promet). Glede pllemenitlnega prometa izda minister trgovine še posebne naredbe.

Eksport blaga v inozemstvo se sme vršiti samo za valuto, katero predpiše finančni minister. Finančni minister predpiše tudi način, kako zagotoviti valuto. Nadaljni pogoj za izvoz je plačilo izvozne carine, katera je določena v posebni tarifi. Carina se plačuje po čisti teži, odvivi tarifu, predvideno v izvozni tarifi za določene predmete. Carino je plačevati pri izvozu na carinarnicah.

Kakor povedano, je izvoz gori našteti vrst blaga vobče prepovedan. V kolikor se poda odvisek, je pa za izvoz upravičena samo »Srednja zadruga«. Izvozna carina znaša za žito, moko, mlinske izdelke 60 dinarjev za 100 kg, za fižol, lečo in grah 100 dinarjev za 100 kg, za krompir 10 dinarjev za 100 kg. Za izvoz žive goveje živine je plačati od glave 1000 francoskih frankov, od zaklje 200 franc. frankov, za svine, žive, 800 dinarjev od glave, za zaklje 600 dinarjev od 100 kg, za konje in kobile 1000 franc. frankov od komada, za mast in jedilno olje 350 franc. frankov za 100 kg, za volno, odpadke in izdelke iz volne 2000 dinarjev od 100 kg, za goveje kože 700 franc. frankov za 100 kg, za premog in mineralno olje 100% od vrednosti.

Izdana je hkrat nova izvozna carina za predmete, katerih izvoz je dovoljen proti zagotoviti valute in plačanje izvozne carine. Seznam

predmetov obsega 141 postavki, kar je objavljen v 91. številki »Službenih Novin«. Po tej tarifi je plačati: Za hmelj 100 dinarjev za 100 kg, istako za sladkorno repo. Za perutnino je plačati: za gosi in pure 15 dinarjev, za kokodli, race in drugo 8 dinarjev od komada. Za izvoz konj za kljam se plača 350 franc. frankov za komad, za žunke, klobase, konservirano meso 500 franc. frankov za 100 kg, za suho slanino 500 franc. frankov, za jajca 300 franc. frankov od 100 kg, topilen in netopljen loj 1000 dinarjev za 100 kg, kože od jagnjet in jarec 2000 dinarjev za 100 kg, ovčje, kozje, svinjske kože 700 franc. frankov za 100 kg, lisice kože, kune, vidre, mačke, jazbeca 1000 francoskih frankov za 100 kg, zajče, volče, medvedje in kože druge divjadi 500 franc. frankov za 100 kg. Za gozdne produkte: les za kurivo 10 dinarjev za kubični meter, oglje 50 dinarjev za 100 kg, les, okrogel, za nadaljnje obdelavanje, mehek in trd, 20 franc. frankov od kub. metra, les za gradivo in daljnje obdelovanje, obtesan ali žagan, mehek 7. trd 20 franc. frankov za kub. meter, vino 100 dinarjev za 100 kg, pivo 50 din. za 100 kg, cement 10 dinarjev za 100 kg, rude: svinčene, železne, bakrene, cink 10 dinarjev za 100 kg, beljen vosek in parafin 1000 dinarjev za 100 kg, kovani žeblji 10 din. za 100 kg, sita iz konjske žime in lesena 10 dinarjev za 100 kg, metle iz sirka 50 din. za 100 kg, steklo brez razlike in stekleni odpadki 50 dinarjev od 100 kg, elektrodi 10 dinarjev za 100 kg. surov svinec in cink v zrnu 100 din. za 100 kg, surov baker 500 din. za 100 kg. Seznam navaja 140 postavki nominativno, v 141. postavki pa prav: Vse ostale surovine, polizdelki in fabrikati, v kolikor niso v izvozni tarifi predvideni, plačajo izvozno carino v izmeri 100% od vrednosti.

Kjer je rečeno, da se carina plača v francoskih frankih, se mora plačati tudi v dolarih, funtih, pezetah, holandskih goldinarjih, švicarskih frankih, grških drahmah ali lirah po paritetih, katero ima francoski frank na borzi v primeru z navedenimi novci, bodisi v gotovini ali pa v čekih na Pariz. Za vsote preko 10.000 franc. frankov se sprejemajo garanta pisma bank, ki so pooblaščene za prodajo tujih deviz. Nadaljne odredbe glede paritet franc. frankov in našteti tujih novcev izda minister za finance.

nje odigranih bratov in jih očitali njih robstvo; 5. pozivajo vse rojake brez izjem, naj to organizacijo podpirajo z vsemi močmi pri njenem vzvišenem delu; 6. sporočajo rojakom na zasedenem ozemlju bratski pozdrav, zagotavljajoč jih, da narod v Jugoslaviji z njimi bridko občuti krivico, ki jo morajo prenašati pod tutim jarmom, ter jih pozivajo, da vztrajajo v borbi za svoje narodne pravice, neomajno.

= Taktika sedanja vlade. Zagreb, 4. maja. V nedeljo dopoldne se je vršil na dvoru ministriški svet pod predsedstvom prestolonačnega regenta. Prisotni so bili tudi naši delegati na mirovni konferenci dr. Trumbič, dr. Vesnič in dr. Žolger, ki so poročali o Jadranskem vprašanju. Seja se je nadaljevala včeraj ob 16. popoldne, torej ob istem času, ko bi se imela vršiti tudi seja narodnega predstavnštva. Na ta način je hotela vlada nadaljevati svojo sabotažo parlamenta, čeprav je dobila od krone naročilo, da dela v sporazu in s pomočjo parlamenta.

= Kaj to pomeni? Vlada hoče žrtvovati Reko? »Beogradske Novine« se v uvodnihih pečajo z jadranskim vprašanjem. »Pravda« piše: o referatu, ki ga je naš minister za zunanj stvari dr. Trumbič podal na seji ministrskega sveta, da znatno omogoča direktno porazgovore z Italijo. Dosegla se je povoljna soglasnost glede Dalmacije, Skadra in okolice ter zadoča našim živilskim interesom. Meje v Istri se bodo ugotovile po Wilsonovi črti. Spor osta edino radi mesta Reke. »Savmoupara« piše: Posvetovanje s člani delegacije mora dovesti do končnega sporazuma z Italijani. Neudeležba našega kraljestva na sanremski konferenci bi mogla dovesti do tega, kar se je zgodilo 14. in 20. januarja. Zato je pot, na katero je sedaj krenila naša delegacija, t. j. poizkus neposrednega sporazuma, ugodna za nas in za Italijo. Italijanski ministrski predsednik Nitti je prevzel odgovornost pred deželo za neposredni sporazum z našim kraljestvom. Vlada g. Protiča smatra, da je treba rešiti jadransko vprašanje in mu je posvetila vso svojo pozornost. Ustni referat delegatov je pospešil, da se čimprej precizira stališče vlade, da se na ta način v interesu obeh dežel najde izhod iz sedanje težke in negotove situacije. Največje težave obstoja sedaj radi mesta Reke. Nota vlade g. Davidovića na 20. januarja, ki je izjavila, da kraljestvo SHS opušča suvereniteto nad mestom Reko, je velik korak na pot ku sporazumu. Za reško luko je izjavila Italija, da se odreka suvereniteti, dočim je vprašanje o suvereniteti Reke same ostalo še odprto. V vprašanju Dalmacije in Wilsonove črte v Istri kaže, da je dosežena soglasnost. Vprašanje in meje severne Albanije bi se imelo rešiti povoljno za naše vitalne interese. Sporazum med dvema deželama, ki imata skupne interese na Jadrani, bo tvoril novo periodo mirnega razvijanja ter bo blžilj tve državi. Tako se bo dal Evropi in vsemu svetu primer, da oba interesirani deželi gledata nad površno najboljši interesov, da bi s tem zadovoljili višje in trajne potrebe svojih narodov. — Idu.

= Nov način uveljavljanja vladne politike? Zagreb, 4. maja. Nova prometna politika sedanje vlade se kaže po Hrvatskem na ta način, da se dostavlja klerikalni in vladni blizu stopeči listi po en do dva dneva preje naročnikom, nego drugi časopisi.

= Židi se prekrščavajo. Zagreb, 4. maja. Zagrebška vlada je dovolila židom, da spremene svoja imena v čisto jugoslovenska. »Narodne novine« primašajo danes spremembu imena nekega Davida Malerja iz Koprišnice v Dušan Maric.

= Zanimivo je, da se je doslej dovo-

ljevalo spremeniti le ime, ne pa tudi krstno ime in da se sedaj spreminjajo tudi krstna imena, kakor kaže to spremembu Davida v Dušan.

= Manifestacija v Slatini. Zagreb, 4. maja. V Slatini se je vršila v nedeljo velja manifestacija za dinastijo Karagjorgjevićev. Jugoslovensko Reko in edinstvo jugoslovenstva sploh. Manifestacija se je končala z veličastnim obhodom, katerega se je udeležilo okrog 10.000 ljudi, med njimi nad 5000 kmetov.

= Nov list v Splitu. Zagreb, 4. maja. V Splitu je pričel izhajati četrtek dnevnik pod naslovom »Novi liste«, ki ga urejuje znani novinar Oskar Tartaglia.

= Kake bajke širijo italijanski listi. Bakar, 4. maja. Italijanski list »Italia nuova« poroča, da so se bavile zaveznische vlade z vprašanjem notranjih težkoč v naši državi. D'Annunzio »Vendetta« od sobote 4. maja. V Splitu je pričel izhajati četrtek dnevnik pod naslovom »Novi liste«, ki ga urejuje znani novinar Oskar Tartaglia.

= Demokratični klub Jugoslavija in stavke. Zagreb, 4. maja. Organizacija jugoslovenskega dijašča je na zadnjem sestanku v Zagrebu oстро nastopila proti komunistom in so temu sestanku prisostvovali tudi delegati demokratskega dijaškega kluba »Jugoslavija«. Ker se je v zagrebskih listih o sklepih tega sestanka poročalo netočno, izjavila »Jugoslavija«, da se je udeležila sestanka zato, ker je bilo na vabilih izrecno navedeno, da gre za državne interese in da je dolžnost vsakega zavednega Jugoslovena, udeležiti se sestanka. Demokratični akademski klub »Jugoslavija« se je udeležil tega sestanka po treh delegatih, ki so prečitali slednje resolucijo: Klub privzava, da je stavka neopravičena in državi škodljiva in je klub pripravljen, izvesti vse tehnična dela, ki so v njegovi moči, da se zatre delo onih, ki sabotirajo državo. Nikakor pa ni klub za pobiranje stavk, če se izkaze, da je stavka opravičena, odločitev pa, ali je stavka opravičena ali ne, pa spada pred drug forum. Na vsak način bo deloval klub proti vsem poskusom protidržav. agitacije ali za kršitev narodne integritete.

= Madžari so pripravljali napad v Jugoslavijo in Čehoslovačko. Čehoslovaški listi poročajo o ponosenčenem madžarskem napadu pri Subotici. Madžarsko društvo za narodno obrambo je pripravljalo napad tudi v Čehoslovačko, toda priprave so bile pravocasno razkrite! V Bratislavu, Košicah in Prešovu so arretirali 46 Horvajevih agentov. List »Az Embér«, ki izhaja na Dunaju, poroča, da so imeli ti agenti nalog povzročiti na Slovaškem boljeviške izgredje, da tako upravijo madžarsko »posredovanje« na Slovaškem. Vse to delovanje, naperjeno proti konsolidaciji Jugoslavije in Čehoslovačke, je vodila in finančno podpirala Budimpešta. Zatrjuje se, da je bilo v tveži z namenom vstanovitve enotne madžarsko - poljske fronte proti Čehoslovački.

= Renner in komunisti. Na pravoslavi 1. maja v Dunajskem Novem mestu je državni kancelar dr. Renner izjavil, da namerava vojaška premoč na morju zapadnili držav zaslužniti svet. V tej smerni se pričakuje za osvoboditev večji boj kot doslej. Borbo bo izvajeval proletariat vsega sveta. Odločitev je v rokah delavskih mas zapada in Rusije. Ruska pot ne vodi do cilja v Avstriji. Zaradi tega se državni kancelar postavlja na stališče demokracije. — V Neunkirchn je dr. Renner osto kritiziral postopanje komunistov, ki naravnost provocira nevarnost, katere pa ne morejo obvladati. — LDU.

= Antanta in razrožitev Nemčije. »Corriere della Sera« poroča, da so se antantni ministrski predsedniki za časa konference v San Remu razgovarjali z raznimi novinarji o razrožitvi Nemčije. Mille-

Dr. Iv. L-ji:

Devin.

Popoldne je stal na Donavi praviljen parobrod, da nas popelje v Devin.

Vam vsem se bo zdelo gotovo znano to ime, saj imamo svoj Devin pri Trstu — zato se boste čudili, kako da je Devin tudi ob Donavi na Slovaškem. Mažari so rekli temu kraju menda Theben in to ni nič druga, kakor staroslovanski Devin. In še več!

Na parobrodu se je zbrala zelo pisana družba. Bilo je par francoskih generalov, članov franc. voj. komisije, minister dr. Šrobar, župan dr. Beta, naši češki in slovaški znanci, nekaj dam in mi, jugoslovenski novinarji. Seveda je šel z nami tudi kinofotograf, ki nas je spremil po vsej poti. Pristan je bil pole občinstva, godba je zaigrala in čehoslov. nastava je vseč zavilala v vatru,

ko se je parnik začel pomikati na vzugor po Domavi.

Nudil se je nam krasen razgled na mesto. Vidi se, da je morala tu nastati v starem času naselbina, ker narava sama nudi priliko za utrdbo ob Donavi. Nad mestom se dviga grad s svojimi štirimi praznimi stolpi. Sedaj se še vidi, kako lepa je bila zgradba nekdaj. Ko bo zopet stala tu nad Bratislavu v svoji prvotni krasoti, bo v okraju mestu in vsej okolici.

Na severnem bregu Donave se vleče od Bratislave navzgor skalnat hrbel, na jugu pa je široka ravnina, poraščena z biežnjem in nizkim drevo. Nači znanci so nas kmalu opozorili na žično ograjo, ki je na široko razpletena med gočavom: to je mesto med Ogrsko, Avstrijo in Čehoslovaki. Tu smo torej v vašem kotu, kjer so skupaj trčili mažari, nemški in slovaški rod. Donava je bila pot na vzhod: Nemci so prodrali ob njej: v bitvi na Moravskem polju in pri Suhih kruhov, kjer je pa-

del češki kralj Otakar, ki je bil tudi korotanski vojvoda, je bil zlomljen zadnji odpor slovanstva. Odrinili so nas od Donave na severu, in Dunaj je zavladal nad deželami, ki so bile v zvezi s to reko.

Od orake meje naprej so obvladali Donavo Mažari; odrinili so od nje Slovake na sever in nas na jug. Zemljepisne razmere pogosto odločajo v zgodovini: in tu so odločevali: tele moderne tehnika jih bo mogla premagati.

Ob bregu vidimo češko obmejno stražo. Tam one gočave na jugu so že Avstrije — severni breg je Čehoslovaki, dasi je tudi na tej strani še nekaj nemških vasi.

Bil je lev že skoraj pomladanski dan, dasi smo bili že v začetku marca.

Za nami se je bil v Bratislavu pripadel tudi naš prijatelj Jaroslav Kvapil, bivši dramski ravnatelj Narodnega divadla, sedaj vladni svetnik in oddelni načelnik v ministrstvu prosveta. Stal je s svojim ves-

lim zadovoljnim obrazom na vrhu in je gledal po okolici. Spomnil sem se naše vožnje po Vltavi majhnik meseca l. 1918. Takrat smo se peljali z izleta, iz Sazave proti Pragi. Z vrha ladje je takrat govoril Jaroslav Kvapil lep govor: danes se vozimo še po naši Vltavi, prišel bo čas, ko bomo vozili po našem — morju.

Ali se še spominjate onega govora? sem ga vprašal, ko sva se oziral na okrog.

— Dobro, dobro, mi je odgovoril.

— Vidite, takrat smo bili na Vltavi, zdaj smo na Donavi, počasi pričemo tudi na morje . . .

Naša vožnja je trajala že nad eno uro, ko smo zagledali na severne strane skale tik nad Donavo s spomenikom na vrhu.

— To je Devin. Naravnost navpič nad širokimi valovi se dviga skialna stena, ki priča s svojo znamenjnostjo, da je tu stala od vekov. Okoli nje se razprostira skale in po griču okoli in okoli stoji zidovje stare razvaline. Vidi se, da

je tu poseben kraj. Donava je tu široka, ker naredi velik ovinek in od severne strani pridrvi vanjo vesela Morava.

Kraj se mi je zdel nekako znan: za hip sem se ozril proti zapadu, kjer se je dvigalo par zmanj vrhov v temnih nejasnih barvah. Da, to je on — naš Hainburg ob Donavi. Tam smo bili zaprti leta 1915. Nemški vojaki so hoteli streličati na nas, ker smo si upali govoriti. — Kdo bi si bil takrat misil, da smo tako blizu slovanskega Devina! Tako slabu smo poznali zemljevid. Kdo bi si bil pa tudi misil, da nas bo kdaj usoda vrgla v ta strašni kraj . . . Toda to so spomini. Tam je Hainburg in njegove leče — tu je Devin in njegove stare razvaline. Stošimo na eni najvažnejših zemljepisnih točk v razvoju slovanstva.

Tu ob izlivu Morave in Donave, kjer je bila pot odprtia na vse strani, tu je bilo eno najvažnejših prometnih središč ob času, ko ni bilo niti cest niti železnic, tu je tudi najvažnejši

</div

rand meni, da je treba do pičice izvesti versaillesko mirovno pogodbo in obtožiti Nemčijo, ker ni izvršila do predpisanega termina razorozitve. Lloyd George in Nitti pa sta mnenja, da Nemčija danes ni več nevarna. Nemška vlada je slaba in nezmožna. Lloyd George priznava, da Nemčija vsled kaotičnih političnih razmer ne more uveljaviti vseh načrte osrednje vlade. Gospodarski položaj Nemčije je obopen in zahteva pozornost zaveznikov. Zahteva pomnožitve nemške vojske ne vsebuje prav nobene nevarnosti za antanto. Za slučaj kake samostojne ak-

cije s strani posameznih zaveznikov je Lloyd George izjavil, da bi to posnilo prelom zaveznosti. Gotovo je, da bi bila takšna akcija uspešna, ker je Nemčija danes popolnoma oslabljena, toda ona država, ki bi podvzela tako akcijo, ne more računati na pomoč zaveznikov tedaj, ko bo prišla Nemčija zopet do svoje moči. Nitti se strinja s splošno razorozitvijo, kar bi povzročilo likvidacijo vojnega navdušenja, ki še vedno obstoji, čeprav je minulo že veliko časa od premirja in versailleske mirovne pogodbe.

— * —

Telefonska in brzojavna poročila.

KAKŠNE SO ITALIJANSKE ZAHTEVE.

MIR MED AMERIKO IN CENTRALNIMI DRŽAVAMI.

LDU. London, 4. maja. (DKU.) »Times« javlja iz Washingtona: Senator Lodge bo predložil jutri v senatu sklep, po katerem se proglaši mir z Nemčijo in Avstrijo. Na dnevem redu je zahtevo, da začne predsednik pogajanja, da se vzpostavijo z obema državama prijateljski odnosi.

SESTANEK DR. TRUMBIČA S SCIALOJO.

LDU. Dunaj, 4. maja. (ČTU.) Rimska »Tribuna« poroča, da se bo sešel Scialoja z dr. Trumbičem v Švici in sicer v Brigu ali kakem drugem kraju ob simplonski železnicni.

VOLITEV PREDSEDNIKA V AMERIKI.

LDU. Dunaj, 4. maja. (ČTU.) Po pariških vesteh kandidira republikanska stranka v Zedinjenih državah senatorja Lodgea za predsednika.

STAVKE V FRANCIIJI.

LDU. London, 4. maja. (DKU.) Brezjično.) Včerajšnji poziv francoske delavske zveze k stavki je resno vplival na plovstvo. V Marsella so mornarji zapustili vse ladje, tudi dva osebna parnika. 2000 ljudi ne more odpotovati. Stavkuječih je 12.000. Parniku »France« se je zabranil odhod.

LDU. Pariz, 4. maja. (DKU.) Brezjično.) Stavka železničarjev ima malo uspeha. Oskrba Pariza je zagotovljena in za premogovne zaloge je voda poskrbela v veliki meri.

VOJNA ODŠKODNINA NEMČIJE.

LDU. Berolin, 4. maja. (DKU.) »Vossische Ztg.« javlja iz Bazla: Medzvezniška obnovitvena komisija pod predsedstvom Poincareja je naznana, da ne more zaveznim vladam predlagati znižanje vojne odškodnine, ki jo ima plačati Nemčija, in da takega predloga tudi ne more zagovarjati.

POLJAKI V KIJEVU.

LDU. Novi Jork, 3. maja. (DKU.) Associated Press javlja iz Varšave: Poljaki so dne 2. maja vkorakali v Kijev.

ČEŠKO - NEMŠKI JEZIKOVNI SPOR.

LDU. Praga, 3. maja. (DKU.) Kako poroča »Prager Abendtzg.«, se je izvršil v današnji seji osrednje volilne komisije po izvedbi drugega in tretjega skrutinija za senatne volitve iznova exodus nemških članov, ker predsednik zopet ni dal izgotoviti nemškega protokola. Zastopniki nemških stran so odšli, ne da bi bili podpisali češki zapisnik.

PREISKAVA PROTIV ČASTNIKOM V NEMČIJI.

LDU. Berolin, 4. maja. (DKU.) Pod vodstvom parlamentarnega državnega podstajnika v ministrstvu državne brambe poslujoči urad, kateremu je poverjena preiskava dogodkov v marcu, je preiskal 14 primerov in je predlagal ministru državne brambe, obtožiti generala von Hülsen, v. Lettow in Strempla, polkovnika barona Wagenheima in Le-

stislavom, izrečeno govore, da prebiva Rastislav v trdnjavi, ki se imenuje »Devin«. Tu sta torej stopila Ciril in Metod na tla velkomoravske države, tu je nastala prva slovenska šola, odtod se je širila slovenska kultura na sever in na jug.

Dosej se je z gotovostjo trdilo, da je bilo središče Metodovega dela na Velehradu na Moravskem, kjer stoji sedaj samostan in cerkev, od leta 1912. pa se trdi, da je bil to — Devin po Donavi.

Naš parnik je bil nekaj časa ob Izlivu Donave navzgor in navzdol, da smo si ogledali kraj. Slovenska potnik iz Soluna sta gotovo dosegla po Donavi in sta izstopila tu, kjer je imel Rastislav svoj prestolni grad. Cutili smo, da stojimo na zgodovinsko važni točki: pred nami se je vzpenjala iz valov mogočna skalnatna stena: po skalah navzgor stope na pol v razvalinah staro stolpči, okrog se vidijo ostanki starega močnega gradu, na vrhu skele je še, ostank

debourja, podpolkovnika Kleewitza in majorja Mattiasa in jih odpustil iz službe; generala von der Hardt, podpolkovnika Wetzella in majorja von Südow in Bocka poslati na dopust in jih obtožiti.

POLJSKO - NEMŠKI SPOPADI.

LDU. Opojje, 3. maja. (DKU.) — Wolff.) Vsled izredno velikega razburjenja nemškega prebivalstva v Opolju, ki trajal tudi še danes, so sklenili poljski zastopniki glasovalne komisije, kakor tudi člani poljskega poslanstva, da odpotujejo iz Opolja. Le pod zaščito francoskih čet se jim je posrečilo zapustiti hotel po drugem izhodu, ker se je nabrala že mnogobrojna preteča množica. Poljsko poslanstvo se je postavilo pod varstvo francoskih čet. Po vseh delih mesta so nastali krvavi spopadi.

Za politične preganjance v Čehosloviji.

Oni, ki so trpeli med vojno preganjanje zaradi svojega političnega prepričanja, so danes v naši državi zadnji, saj smo doživeli čase, ko so najhujši avstrijakanti v ospredju uradov in celo na vladu. Na Českem so bili vsaj toliko pošteni, da so dali onim, ki so se borili za češko svobodo, v svoji državi službe, pri nas pa zanje prostora. Svoj čas so se napisale pole, ki so zopet izginile in menda nihče več ne misli nanje. Razveljavilo se je par smrtnih obsozb, pa se gotovo danes denuncijantom bolje godi, nego sorodnikom onim, ki so padli vsled pričevanja teh izdajalcev. Češka organizacija političnih preganjancev je podala predlog in češkoslov. narodno predstavništvo je sprejelo zakon, ki naj vsaj deloma popravi avstrijske krivice. Zakon se glasi:

Zakon z dne 14. aprila 1920.

Narodno predstavništvo češkoslovaške je sklenilo sledeči zakon:

§ 1. Vlada se pooblašča, da po svojem preudarku odredi iz drž. sredstev primerno odškodnino državljanom češkoslov. republike ali njih sorodnikom (§ 2.), ki so v vojni 1. 1914.—1918. bili protipostavljeno iz političnih razlogov od avstro - ogrskih civilnih ali vojaških uradov internirani, konfinirani, v preiskovalnem zaporu ali v ječi, umorjeni ali na zdravju težko poškodovani, z ozirom na osebe:

a) ki so bile vsled tega oškodovane na svoji eksistenci;
b) niso bile na drug način odškodovani;

c) nujno potrebujejo drž. podporo.

§ 2. Odškodnina se more dati sorodnikom imenovanih, ako so bili navezani na dohodke preganjanih in odgovarjajo pogoju pod a. b. c.

Iz naše kraljevine.

Ureditev uradniških plač. LDU. Beograd, 3. maja. Ministrski svet je sprejel naredbo, s katero se urejujejo plače in položaj državnih nameščencev pri državnem monopolu.

— Pašić zopet obolel. »Epocha«: Piščić vsled slabega zdravja ni mogel priti v Pariz. Odsel je v kopališče, kjer je bil tudi lansko leto na daljšem odmoru. — LDU.

— Umr poslanca T. Draškoviča. LDU. Beograd, 3. maja. Iz Kragujevca poročajo, da so na potu med Rašo in Kragujevcem razbojniki ubili snoči poslanca Tihomira Draškoviča, hudo pa ranili odvetnika Milutina Filipovića in sodnika Marinovića.

— Za ureditev šolstva na Hrvatskem. Zagreb, 3. maja. Poverjeništvo za prosveto in versto je izdalo okrožnice na šolske oblasti radi ustanovitve rednih selskih in pomožnih šol v krajih, kjer še take šole ne

obstoja. Okrožnica očrtava vse predpogoje, ki so potrebni za ustanovitev takih šol in glede nastavljanja učnega objekta.

— Stanovanjska beda v Zagrebu. Zagreb, 3. maja. Vlada je izdala naredbo, s katero hoče odpraviti pomanjkanja stanovanj v Zagrebu in odrejuje, da se imajo prostori najeti po avgustu leta 1914. v skladisčne svrhe takoj izpraznit in da morajo stanodajalci naznani vsakopremembro pri oddajanju stanovanj. Posamezni stanodajalci bi bili kaznovani z visokimi globami, če bi brez vedenosti stanovanjske komisije na lastno roko oddajali stanovanja.

— Prve češčeve v Dalmaciji so prišle na trg že okoli 25. aprila, deset dni naprej kakor navadno druga leta. V Splitu so jih prodajali tri za eno kromo.

Poščaka, ki je včeraj strejal na množico, so ustrelli.

OKRADEN UKRAJINSKI KURIR.

LDU. Berolin, 4. maja. (DKU.) Po vseh tukajšnjih jutranjih listov so včeraj popolne v Berolini aretričari ukrajinskega zdravnika Granovskega, ki je na Dunaju ukrajinskemu diplomatskemu kuriju za Grško Clausmannu ukradel več zavojev z novčanicami raznih držav v vrednosti več milijonov. Pri njem so našli bankovce, raznih držav v vrednosti več stotisoč mark. Navzite temu je tativno tajil.

HORTY — KNEZ MADŽARSKE.

LDU. London, 4. maja. (DKU.) — Brezjično.) Po poročilu iz Pariza bo admiral Horthy v naškrajšem času izvoljen za kneza - palatina Madžarske.

29. in 30. aprili je četa 24 karabinjerjev in enega voda oborožene vojske ter več častalkov vdrlj v hišo kapiteljskega vikaria Skarpa. Razbili so vrata s sekiram, prihrameli v stanovanje in zahtevali od vikaria, naj jim sledi. Star Skarpa, slaboten 74letnik, se je moral pokoriti. Vkrčali so ga na torpedovki »Irrequo«, češ, da ga bodo poslali v Starigrad na Hvar. Ta korak zasedene oblasti je kajpada izvral ogroženje vsega prebivalstva. Tistega popoldne so odvedli na poveljništvo karabinjerjev tajnika škofevo ordinarija Stoisča, Tamkaj so mu izjavili, da je arretiran ter ga odpeljali z avtomobilom v Risovac pri Skardinu.

— Italijansko potvarjanje slovenskih krajevnih imen. Za časa vojne je izšlo polno italijanskih brošur in knjižic, katerih glavni namen je bil, potvarjati slovenska krajevna imena in dokazovati na tej podlagi »pristno italijanski znaci« zasedenih krajev. Neki dr. Baratta je sedaj izdal zemljovid Goriske, ki je vsa pokalabrežena in posicljena. Višnjevik v Brdih je Visnovig, Hum je Colmo, Snežete so Senesalina, Markiči na Kanalskem so Marchi, Ojstri hrib je Monte Acuto, Voglarji na trnovski planoti so Carbonari, Cerkno je Circonico, Kozarsko pri Volčah je Caprile, Volčadraga Valvolciana, itd. Vse popačeno, potvorenlo, prevedeno iz slovenskega imena ali pa kar izmišljeno. Ali vendar na tak način ne izbrisejo slovenskega značaja Goriske. Dolga stoletja blivajo že Slovenci na Goriskem pa bodo še ostali in vse italijanske zvaje ih ne ugonobe. V Števerjanu v Brdih so v 12. stoletju nekateri posestniki prodali nekaj svojih zemljisk samostanu Sv. Marije pri Ogletu. Imenovali so se: Bislav, Budin, Dobruška, Kova, Stojan, Zdebor, Volkovna, Tihonja, Budinja, Gostinja. Ta ka imena dovolj jasno pričajo proti italijanskemu značaju Goriskega.

Koroška glasovalna coma A in B.

Nemčurji in nekateri Nemci napenjajo zadnje sile. Odločilni boj se bliža. Njim se tresejo hlače, a mi z mirno vestjo hitno proti svojem cilju, osvobojenju Koroške izpod jarma, pod katerim je naše ljudstvo lečalo fisoč let. Zopet se razlega svobodno lepa slovenska koroška pesem po dolinah in gorah. Blizu se dan vstajenja! — Nemčurji in kakor rečeno, nekateri Nemci, ki se nika, kar ne morejo odvaditi življenja načrnujo okoli antantne komisije v Celovcu in prosijo, da bi njim ta bla na roko, da ne izgube slovenskega dela Koroške, ki da toliko prideva, da bi se lahko prehranil s tem pridelkom in nemški del dežele. Seveda jim nihče ne verjam, ker je tudi komisija bolje područena. Nemški in nemški agitatorji izkoriscajo zadnje dogodek v Jugoslaviji v svoje umazane namene in pri tem zavljajo vse po svoje. Ne povedo, da so hoteli Italijani, Madžari, pa i gotova nemška struža spetlati majhno število nedvrgnega ljudstva v zmoto. Ni se jim posrečila njih nepoštena načrana. Dogodki zadnjih dñi naj bodo svarilo tudi gotovim agitatorjem, ki se klatijo po coni A in B.

Svet je velik in komur ne dopaže med namir mirno živeti, naj greja, kamor ga srce vleče, a da nas najpusti v miru, če hoče, da bodemo tudi mi nrega v miru pustili. Na vsakem shodu, ki se je do sedaj vršil v coni A, se je gotovim ljudem dovolj jasno povedalo, da zahtevamo samo to, kar je naše od pamtnikev, da hočemo spoštovati vsakega tujeroda, če bo tudi on nas spoštoval; če pa ne, potem se mu bode dogodili to, kar bi mu se dogodilo v vsaki drugi

njak, tu se še kaže širok zid, tam je zaraščen s travo... Bog ve, kaj se skriva v tej zemlji. Koliko našeg zgodovine je zakopane o nji.

Govornik stojič pod Arpadovim spomenikom, nam razlagajo, kje je stal Rastislavov grad. Tam na ravničarji se že vidi v zemlji križ, tam je stala cerkev. Pol ure bi rabili, če bi hoteli obiti vse obzidje: tu je zakopana še märsikatera staroslovenska zapuščina: sedaj po 1000 letih smo tu zopet na svojih tleh in z razvalinami. Po vsej višavi pod nami se razprostira staro zidovje, tam stoji še vrata, tam je obzidje, tam je zod-

obil Štefan Bathori, leta 1683. je bil še tako močan, da so ga Turki zmanj oblegali in leta 1809. so ga Franci razstrelili v zrak — od takrat je v razvalinah.

Plezano navzgor po strmini: dà, to trdnjava je bilo nemogoče zavzeti drugač, kakor iz zidjalstvom ali z gladom. Arpadov spomenik na vrhu spominja danes slovenskega potnika davne minulosti. Spomenik je lep: hoteli so ga že podreti, toda vrh je zelo ozek: če bi ga prekucnili, bi se razbil navzdol po skalah in bi pada v Donavo. Mažari so baje zani oblikibili kompenzacijo in tako čakači trenotka, ko odide s slovenske zemlje nazaj k svojim gospodarjem: Ni ga bilo lahko postaviti: tudi odresti ga s te strme ozke višine ne bo lahko. Neki vojak je rekel, da bi se dal z nasprotnega brda lepo s topom odstreli. Toda ta spomenik je zdaj mrtvev in pred nami oživlja razvaline. Po vsej višavi pod nami se razprostira staro zidovje, tam stoji še vrata, tam je obzidje, tam je zod-

državi na svetu, poslali ga domov tja, kamor ga všeč srce. Plebiscit se bliža, a z njim tudi definitivno priklopljenje cone. »A« k Jugoslaviji, kateri bude sledila tudi cone. »B« ker drugače tudi biti ne more pri vladajočih razmerah. To vedo danes tudi že vsi trezni in pametni Nemci, ki izjavljajo, da sploh glasovati ne bodo sli, s čimer hočejo dokazati, da so prijatelji misli za priklopitev k Jugoslaviji; a oni tudi vedo, da je vsekodan upravo rešiti Avstrijo pogina nesmiselno. Vsak koroški Slovenec pa ve tudi, kaj ga čaka pod nem, gospodstvom. Bil bi zopet »Windischer Trott«, ki bi moral delati kakor črna živila a z vsem tem ne bi bilo Avstriji pomagano, ker je kakor že rečeno na robu propasti, od katere ne nikdo več rešiti ne more. T. V.

Velika požarna katastrofa na glavnem kolodvoru.

Na sv. Florijana dan leta 1920. je bila velika požarna katastrofa na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Katastrofa je zahtevala človeške žrtve iz vrst požrvovalnih gasilcev.

Na čuvajniskem stolpu št. I ob prelazu Martince ceste uslužbenca železnika Čuvajka Karel Petrin in Senečnika sta ob 7. uri 10. minut zvečer opazili gost dim na voznu, ki je stal v spred med petroleskim rezervoarnim parkom, stojecem na sever - vzhodu od stolpa. Javila sta premikalnemu v drugemu železniškemu osobju: »Na turi št. 16 neka gori!« Tudi na Gradu je kmalu začelo biti plazvona. In velike množice ljudstva so se začele valiti proti kraju požara.

Premikalno osobje je takoj hitelo k rezervoarju. Prvi je zapalil kritični in nevarni položaj, kremnik Anton Šukteršič. Začel je vlak odprejeti ter klicati na pomoč. Zelezničarji so v trenotku prilično v spred med petroleskim rezervoarnim parkom, stojecem na sever - vzhodu od stolpa. Javila sta premikalnemu v drugemu železniškemu osobju: »Na turi št. 16 neka gori!« Tudi na Gradu je kmalu začelo biti plazvona. In velike množice ljudstva so se začele valiti proti kraju požara.

Premikalno osobje je takoj hitelo k rezervoarju. Prvi je zapalil kritični in nevarni položaj, kremnik Anton Šukteršič. Začel je vlak odprejeti ter klicati na pomoč. Zelezničarji so v trenotku prilično v spred med petroleskim rezervoarnim parkom, stojecem na sever - vzhodu od stolpa. Javila sta premikalnemu v drugemu železniškemu osobju: »Na turi št. 16 neka gori!« Tudi na Gradu je kmalu začelo biti plazvona. In velike množice ljudstva so se začele valiti proti kraju požara.

Goreča nafta je povzročila grozne velikanske prizore požara in eksplozij. Gosti obliki težkega dima so se valili proti nebnu. Pri vsaki eksploziji so sodi leteli visoko v zrak, goreče razbeljena pličevina je padała na okrog. V neposrednem okolju je nastala silna vručina in bila je verka nevarnosti, da se ne vrgo tam stoteče lesene barake, na katere so metali hidrantni velike curke vode. Tudi v bližini stojali, z vino napolnjeni sodi, so bili v skrajni nevarnosti.

Neka silna eksplozija pa je zahlevila tudi

Cloveške žrtve

iz vrst gasilcev, ki so stali pri leseničarskih obrokah. Eksplodiral je sod z velikanskim pritiskom, tako, da je nekatere podri na tla. Goreči razbeljeni kosti pločevine in obroki pa so padli na gasilce ter jih znano poškodovali.

Prva žrtev je bil Albert Žargi. Stal je med prehodom dveh barak, ravno kar se je bil umaknil pred pretečo eksplozijo. Težak obroč ga je zadel na levi strani. Ureščen je bil pri Žargiju grozen. Trebušni deli so mu bili razmeščeni, ožgani. Leva nogata popolnoma odbita. Leva roka dvakrat zlomljena in vsi prsti skoro odrezani. Pretresljiv je bil prizor, ko je prišla Žargjeva žena na lice mesta. Kako je bil silovit pritisk obroča, je razvidno iz okolnosti, da je obroč razdrobil Žargiju uro in cigaretno dozo. Nesrečni Žargi je bil 36 let star, tapetnik pri tvrdki Naglas. Zapuščeno in tri nedorse, nepreskrbljene otroke.

Težko ranjen je bil gasilec Maks Lavec, magistratni cestni nadzornik, stanujoč v Kresi. Kos pločevina mu je priletel odzadaj na glavo. Ker ni imel čade, je zadobil smrtnovarno polkodbo. Nezavesinega so prepeljali z rešilnim vozom v daječno bolnišnico. Dosej je še vedno v nezavesti ter se bori s smrto. Lavec ima ženo in 7 otrok v starosti od 6 mesecov do 17 let.

Znatne oškodbe za vratom je dobil gasilec Anton Zgonc, 41 let star, silikarski mojster, stanujoč v Strelški ulici št. 10. Celado mu je popolnoma zdrobilo.

Lahko poškodovan so: Klemek Fran, 19 let star, strugar pri Samost. Poškodob na rokali. — Perme Ivan, klijavčničarski mojster, Optekline. — Kosel Avgust, tapetnik, Karlovska cesta št. 7. Podrl ga je puš, vseled česar je dobil kontuzije na desnem stegnu.

Ranjenec sta morda prvo zdravstvo domov gg. dr. Demšar in dr. Minar.

Po poldrugostremu gašenju so le posredno vdruštiti požar okoli ed. 10. zvezd. Voz je popolnoma pogorel, ostalo je samo želenje. Voz je bil snuk št. 5. 62.619. Na njem je bilo zatočenih 31 ladij, dolnih nafta, dolje iz Bohumina in površje 32 praznih pločevinskih sodov. Nafta je bila namenjena za skladanje južne železnice v Mariboru. Množino nafta ostijo na 12.000 kg. Skoda je znana.

Kako je nazil pedar, ločno je ni poskrbel. Vzdušno je, da je nadaljno

iz lokomotive, ki je malo preje vozila po turi 14 proti Zalogu, na voz, in da so nekateri sodi morali puščati.

Pogreb ponosrečenega gasilca Alberta Žargija bo južri ob 5. popoldne iz mrtvinske pti Sv. Krištof u Sv. Križu.

Poljska akademija.

»Društvo ljubiteljev poljskega naroda« je priredilo 4. t. m. v veliki dvorani Narodnega doma v Ljubljani v proslavo poljskega narodnega praznika, akademijo s sodelovanjem članov Poljskega jezikovnega kružka in opernih pevcev gg. Jos. Stepniewski in Hugoona Zatheya. Ker je bil predsednik društva dr. Fr. Illešić v sled predavanji na zagrebški univerzi zadržan, je podpredsednik dr. Fr. Stele ogovoril zbrano občinstvo, ki se je v Častnem štirivelu udeležilo lepe prireditve. Dr. Stele je omenil, da stopa društva prvič v javnost s prireditvijo, ki je namenjena predvsem slavjanski solidarnosti, obenem pa naj se na ta način manifestira interesna in kulturna skupnost Jugoslovenov in Poljakov. Akademija naj bo slovenska zaključitev pol-

skega kurza v Ljubljani, kakor tudi skromna prosilava enega največjih poljskih narodnih praznikov, konstitucije. Nato je zapel operni pevec g. Stepniewski tri poljske pesmi. Občinstvo je z navdušenjem ploskal takoj njemu, kakor tudi opernemu pevcu g. Zatheyu, ki je tudi pel v poljskem jeziku. Obema sta bila poklonjena lotorova vanca, spremjevalki na klavirju, gdč. Zupančič pa krasen šopek. G. V. Mazl je predaval o Adamu Mickiewiczu, nakar je deklamirala gdč. Božena Cermakova iz Gospoda Tadeja. Dr. R. Mole je govoril o poljskem modernem dramatiku Stanislavu Wyspianskem, dr. Fr. Stele pa o liriku Lucijanu Rydelu, iz katerega je deklamiral g. Branimir Kozine. Po končnem govoru društvenega podpredsednika se je zahvalil poljski konzul g. Mišl občinstvu za veliko udeležbo in izrazil upanje, da bo prihodnja poljska akademija slišnejša in udeležba številnejša. Društvo ljubiteljev poljskega naroda je poslalo ob tej priloki brzjavno častitko poljski armadi ki je prav te dni tako zmagoščavno nastopila proti boljševikom.

Dnevne vesti.

V Ljubljani.

— Beogradski podžupan v Ljubljani. V Ljubljano je prispel beogradski podžupan g. Danilo Živaljevič, da prouči tukajšnje občinske uredbe in naprave. Danes dopoldne je posetil na magistratu g. podžupana dr. Karla Trillerja. Živaljevič ostane v Ljubljani par dni.

— O prepovedi točenja alkohola. Priznavamo brez ovinkov, da je nam borba proti alkoholu nad vse simpatična. Zato tudi radi podpiramo »Sveto Vojsko«, ki si je stavila za cilj, da po možnosti omeji uživanje alkoholnih pijač. Toda kakor je nam samo na sebi simpatično protialkoholno gibanje, tako nam je zorno, ako se hoče namen, ki ga sleduje protialkoholni pokret, enostavno in kratkim potom uveljaviti z nasilnimi sredstvi. Vemo, da zastopa mnogo ljudi stališče, da je alkohol absolutno зло, ki je samo v pogubo in nesrečo človeštva, takisto pa je nam tudi znano, da smatrajo široke ljudske mase in z njimi tudi najrazličnejši odlični znanstveniki alkohol, ako se ga pametno in zmerno uživa, za izborni okreplilo in pod gotovimi pogoji tudi za uspešno zdravilo, ki je naravnost potrebno človeškemu organizmu. Katero naziranje je absolutno pravo in pravilno? Kdo bi to mogel dognati z apodiktično govorstvo? In če se tega ne more dognati, ali je pametno, ako se eno izmed teh tez proglaša za absolutno veljavno in se jo hoče uveljaviti s silo? Točenje alkoholnih pijač je vladova prepovedala povodom železničarske stavke. Nečemo kritizirati naredbe kot take. Prepoved je bila v gotovem času in v danih razmerah umestna, potrebna, ne gre pa nam v glavo, da bi bilo pametno in potrebno, da se ta prepoved vzdržuje brez pravega vzroka že štirinajst dni. Točenje alkoholnih pijač se je zabranilo radi stavke, radi grozčih nemirov in vsi prsti skoro odrezani. Pretesljiv je bil prizor, ko je prišla Žargjeva žena na lice mesta. Kako je bil silovit pritisk obroča, je razvidno iz okolnosti, da je obroč razdrobil Žargiju uro in cigaretno dozo. Nesrečni Žargi je bil 36 let star, tapetnik pri tvrdki Naglas. Zapuščeno in tri nedorse, nepreskrbljene otroke.

— O prepovedi točenja alkohola. Priznavamo brez ovinkov, da je nam borba proti alkoholu nad vse simpatična. Zato tudi radi podpiramo »Sveto Vojsko«, ki si je stavila za cilj, da po možnosti omeji uživanje alkoholnih pijač. Toda kakor je nam samo na sebi simpatično protialkoholno gibanje, tako nam je zorno, ako se hoče namen, ki ga sleduje protialkoholni pokret, enostavno in kratkim potom uveljaviti z nasilnimi sredstvi. Vemo, da zastopa mnogo ljudi stališče, da je alkohol absolutno зло, ki je samo v pogubo in nesrečo človeštva, takisto pa je nam tudi znano, da smatrajo široke ljudske mase in z njimi tudi najrazličnejši odlični znanstveniki alkohol, ako se ga pametno in zmerno uživa, za izborni okreplilo in pod gotovimi pogoji tudi za uspešno zdravilo, ki je naravnost potrebno človeškemu organizmu. Katero naziranje je absolutno pravo in pravilno? Kdo bi to mogel dognati z apodiktično govorstvo? In če se tega ne more dognati, ali je pametno, ako se eno izmed teh tez proglaša za absolutno veljavno in se jo hoče uveljaviti s silo? Točenje alkoholnih pijač je vladova prepovedala povodom železničarske stavke. Nečemo kritizirati naredbe kot take. Prepoved je bila v gotovem času in v danih razmerah umestna, potrebna, ne gre pa nam v glavo, da bi bilo pametno in potrebno, da se ta prepoved vzdržuje brez pravega vzroka že štirinajst dni. Točenje alkoholnih pijač se je zabranilo radi stavke, radi grozčih nemirov in vsi prsti skoro odrezani. Pretesljiv je bil prizor, ko je prišla Žargjeva žena na lice mesta. Kako je bil silovit pritisk obroča, je razvidno iz okolnosti, da je obroč razdrobil Žargiju uro in cigaretno dozo. Nesrečni Žargi je bil 36 let star, tapetnik pri tvrdki Naglas. Zapuščeno in tri nedorse, nepreskrbljene otroke.

— Historija o streli iz Leončiča. Historija o famoznem streli iz Leončiča je bila uradno že zadostno pojasnjena. Na objavljeni poziv policijskega ravnateljstva se je zglašil prič. nadzorniku Jožetu Habitom določnik, ki je bilo zadovoljen, da je bil na njegovo tožbo oproščen Anton Kovačič, ki je očital bivšemu občinskemu odboru goljušijo. Pri prvih obravnavah je bil gosp. Kovačič oproščen in danes je v zveznični senatu po temeljitem preštevanju vseh očitanih okoliščin prišel do spoznanja, da je gosp. Kovačič popolnoma upravičeno očital tem Susterščincem nepravilno postopanje z občinskim imetjem.

— Sprememba poseti. Mislimo in voščarno g. Pavla Seemana na Viču pri Ljubljani je to dni kupila »Ogrodarska zvezca«, ki bo to stare podjetje nadaljevala. Za obravnavo je tovarne nameravajo ustanoviti posebno zadrugo. G. Pavel Seemann je vodil to podjetje 46 let.

— V Kamniku so pretekli teden zaprli nekega bivšega poljskega vjetnika, ki se ni vrnil v svojo domovino, marveč je raje ostal v Sloveniji. Mož je šril komunistične letake in propagiral med ljudstvom boljševizem.

— Profesorji izpit so položili na zagrebški univerzi gimnaziji supleni Fran Alič, Srečko Brodar in Silvij Kranjec.

— Poroka. Danes se je poročil v Ljubljani g. M. Schellandar lesni trgovec in posestnik iz Šmarjetne v Rožu z gdč. Zalko Fiegel iz znane veleposestnikove družine v Oslavju pri Gorici.

— Uradno ime poštnega urada Vodice pri Kamniku se spremeni v Vodice nad Ljubljano.

— Skrašjanje stojnine prostega roka, poviša stojnine in pospešna oddaja blaga. Po naredbi ministarstva saobraćaja v Beogradu se v zmislih obr. prav. § 80 (8) z dnem 1. maja 1920 do preklica za vozovne naklade pri oddaji v Ljubljani dr. kol.: 1. skrajša stojnina prosti čas na 6 ur (blagovne tarife del I., oddelek B., D. 11 A (2), c); 2. stojnina se zviša za en voz in eno uro za prvih 24 ur na 5 K, za vsako nadaljnjo uro na 10 K (blagovna tarifa del I., oddelek B., D. 11 B b). Ta naredba je v veljavni od 1. t. m. Po preteklih dveh stojnini zavezanih dni se bo blago, aka ga stranka še ni prevzela in odpeljala s postaje v Ljubljani državni kolodvor, prodalo brez vsakega posebnega obvestila. Ta naredba stopi v veljavno 8. t. m.

— Pred vzklicnim senatom se je danes zopet pralo umazano perilo Susterščincov iz Most. Alojzij Kocmru, solicitator dr. Pegana, hišni posestnik v Mostah, ravnatelj konsuma, ni bil zadovoljen, da je bil na njegovo tožbo oproščen Anton Kovačič, ki je očital bivšemu občinskemu odboru goljušijo. Pri prvih obravnavah je bil gosp. Kovačič oproščen in danes je v zveznični senatu po temeljitem preštevanju vseh očitanih okoliščin prišel do spoznanja, da je gosp. Kovačič popolnoma upravičeno očital tem Susterščincem nepravilno postopanje z občinskim imetjem.

— Sprememba poseti. Mislimo in voščarno g. Pavla Seemana na Viču pri Ljubljani je to dni kupila »Ogrodarska zvezca«, ki bo to stare podjetje nadaljevala. Za obravnavo je tovarne nameravajo ustanoviti posebno zadrugo. G. Pavel Seemann je vodil to podjetje 46 let.

— V Kamniku so pretekli teden zaprli nekega bivšega poljskega vjetnika, ki se ni vrnil v svojo domovino, marveč je raje ostal v Sloveniji. Mož je šril komunistične letake in propagiral med ljudstvom boljševizem.

— Primorka za Štirinajst.

— Due 12. maja priredila Primorka koncert na korist srednješolskega dilačja iz zasedenega osemletja. Naša dilačna nima na zasedenem ozemlju niti ene srednje šole, prizeti je moralo vse sam, da nadaljuje svoje študije. Koliko pa stane bivanje izven doma v tel grozni draginji, misli si lahko vsakdan Klub podporjan, kijub žrtvujčim se staršem naše dilačne ponekod naravnost strada. Kako vpliva tako stradanje na duševni in telesni razvoj mladine, kako more v tačnični razmeri? Zato so Primorka sklenila, da priakočijo dilačtu s koncertom na pomoč.

— Del čistača dobička je pa odbor Primorka določil za našega v bedi živečega silovskega pesnika Borisa Mirana, našega Štritarja na Dunaju. Kdo pa ni oboževal v svojih mladih letih? Komu ni v spominu njegova mehka, fine in elegantna pisava v vezanih in nevezanih besedih? Sedanja mladinci pa ne vrliva tako, zato da tudi ne časti tako kakor smo za mi nekdaj. Dejali smo večkrat, da ko bi ne bi napravil drugega same tisti letnik Dunajskega Zvona, bi dovolil, da mu bodi Slovenia hvaljena in da bodi Štritar napisan v našem slovenstvu s zlatimi črkami. Njegovi »Literarni pozovorji« ali se more napisati ka ponučnega v mičnem obliku? Njegove pesmi »Raje so nekako prorokovanje o tem, kar se je zgodilo v Balkanzki in sedanjih svetovnih vojnah, pisal jih je s srcem, saj se vse nanašajo na vojno Bosne in Hercegovine proti Turkom.

— Srbija je vrlila silovita Kakor lev po krv hrepac!

— Srbska kriči Štritar, Mačoval te bo srbski met.

— Srbi, Kosovo so vam geslo boži!

— Kosovo vas je slavni smagi vodil!

Gospodarske vesti.

— g. Nove banke v Splitu. Z agr. 4. maja. V Splitu so se oponavale tri nove banke in sicer: »Zadružna banka«, ki se bo bavila z zemljiskimi posli; »Jugoslovenska industrijska banka«, ki se bo bavila povečini z industrijo in »Pučka trgovska banka«, ki se bo bavila z trgovino in obrtjo.

— Licenciranje plemenih bikov. Oni živinorejci, ki namevalo v tekočem letu uporabljati svoje bike za plemenitev tujih krav, se vabilo, da jih do 8. maja 1920 zglaše pri mestnem magistratu (gospodarski urad) v svrhu licenciranja in določitve nagrad za dobre plemenjake. Obenem naj živinorejci zglaše tudi svoje bike od 6 mesecov narej, za katere je tudi določena vzrojevalna nagrada.

Vseslovenski trgovski shod. Popolno, važno in zanimivo poročilo o tem shodu izide v kratkem v tisku. Poročilo obsega 24 tiskanih velikih strani, ovite je v poltrdven ovtiku ter stane 12 krov, s poštnim 20 vin. več. Naročiti jo je pri društву »Merkur« v Ljubljani.

15letnica pevskega društva „Smetana“ iz Pirni u Mariboru.

Skromno kot se resnemu društvu spopodi je praznovalo delavno pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« svoj prvi jubilej. V nedeljo dopoldne ob 11. se je vršil v veliki dvorani Narodnega doma izredni občni zbor, katerega se je udeležilo polnočevilno redno članstvo, podporni člani, zastopnik dež. vlade, upravnik kralj. narodnega gledališča, častni članici društva g. dr. Tavčarjeva in kumici g. M. Trnkoczyjeva, zastopstva pevskih društev Glasbene Matice v Mariboru, »Slavec«, »Ljubljana«, pevskoga društva za Krakovo in Trnovo, »Slavje« iz Viča, Sokola I. itd. Predsednik dr. Švigelj je otvoril občni zbor, pozdravil navzoče, prebral došle brzolavke (Glasbene Matice v Mariboru, Beograjskega pevskoga društva, nekdajšnjih članov zborna iz Maribora itd.) ter v kratkem govoru očital smer, stremljenje in načrt delovanja »Ljublj. Zvona«. Nato je podal tačnik br. Janko Krek poročilo o delovanju društva v preteklih petnajstih letih. Iz njegovega govora so poslušalci lahko razvideli s kakšno vremeno je »Ljublj. Zvon« gojil petje, kako je opustil vse zabavne prireditve in se je posvetil s prirejanjem koncertov edinole izobraževalnemu, kulturnemu delu. Podrobnosti jedrnatega in temperament-

nega govora zaradi pomajanja prostora ne moremo priobčiti. Občni zbor je vedno odobruje za znanje, nakar jo predsednik dr. Švigelj naštreljil tř člane, ki so pri dražbi od ustavnitve do danes, to so br. Lumbar, Pip in Zor odlikovali s častnimi znaki, za kar se je v imenu članovcev s kratkimi besedami zaklival br. Lumbar. Na predlog predsednika br. Prelovca je občni zbor v priznanje zaslug za razvoj slovenske glasbe in posebel za gojitev zborovega petja imenoval soglasno častnim članom »Ljublj. Zvona« g. Antonu Pojerterju, Mateju Hubadu, dr. Cojmiru Kreku, Antonu Lajovicu in Emili Adamiču. Po officijelnem delu so zastopstva došlih društva »Ljublj. Zvončestala«, nakar je predsednik dr. Švigelj zaključil izredni občni zbor. Med navzočimi smo opazili tudi skladatelj dr. Cojmir Kreku, dr. Frana Kimoča, Josina Pavčiča, L. M. Škerjance. — Po občnem zboru so si gostje ogledali »Zvono«, društvene prostore, arhiv itd. Skromno se je vršil izredni občni zbor »Ljublj. Zvona«, pa prisrčno. Želimo marljivemu društvu mnogo uspehov tudi v boči!

Nato je gostje pozdravil — od vseh strani viharno pozdravljen — Kralj. general Maister (slovensko); spomnil je na dogodek, ko so bili med 20. leti delki gospoda, med njimi tudi Masaryk, v Ljubljani, kjer jim je na Maister kot takratni nadporočni sporočil proredne besede: »Kadar bodo neverili jugoslovenski kanoni, tudi dobro Jugosloveni vsebo bodajo.« No in to prorokovanje se je zdaj izpolnilo.

Sodaj svetnik Dev je goste pozdravil v imenu »Glasbene Matice«. Njegova izjava: Čeho - Slovaški tvoriti danes »družinski koridor« med Jugoslavijo in Čeho - Slovaško ter govornikov zaključni citat, slavosneve na Prago — je vzbudil orkan navdušenja.

V imenu gostov je odzdravil predsednik pevskega društva gosp. Ne me c. V dno duše ginja je med drugim izjavil: Cesar Vam ne morejo povedati moja usta, naj Vam pove naša čeho - slovaška pesem.

Vrstilo se je petje za petjem zda jugoslovenske, zdaj čeho - slovaške narodne pesmi.

Gostje so bili nad tem prisrčnim sprejemom vzradoščeni.

Za veliki koncert v sredo je od vseh strani navdušeno zanimanje.

Pred v nedeljo, dne 9. t. m. izlet v Kranj. S ostrešo na pomajniku obratnih sredstev na cevi, veličinski in prijatelji tega športa, tudi članici, ki bi se hoteli udeležiti izleta pri roditelju g. Ozrimu, Gospodarska cesta 14. Zbirališče budi kavarna Janežič je dobil 6 let. Kg sprednjega meseca velja 19 K, ter kg zadnjega meseca 20 K. Vsaka stranka dobil največ 1 kg meseca.

↑ Čeprav je Zadržana prodaja cenejše moko za čase mestne aprovizacije. Ker so druge gospodarske zadruge, kakor tudi konzum in zeleznicne razdelile svojim članom že po 9 kg cenejše moko, dočim so jo dobili člani mestne aprovizacije šele 6 kg, bo tako mesta aprovizacija svojim strankam še po 3 kg cenejše moko za celo na Poljanski cesti št. 15 (Kranjčeva hiša, druga vrata). Kilogram moko stane 7 K 50 V. Stranke, ki dobe več kakov 6 kg moko, naj prinese vrčo seboj. Papirnate vrčice se zaračunavajo posebej. Novih strank mestne aprovizacije ne more več sprejemati, ker je število članov že kompletno. Sicer je pa bil čas za sprejemanje članov mesece januarja, februarja in do 15. marca 1920. Zadržana razdelitev moko se vrli le radi tega čela sedaj, ker aprovizacija ni dobita preje moko za februarjsko razdelitev. Dolodi se sledič red: Dne 6. maja: od št. 1-60 od 9. do 10. dopoldne; od št. 61-120 od 10. do 11.; od št. 121-180 od 11. do 12.; na št. 181-240 od 2. do 2. po- midne; na št. 241-300 od 3. do 4.; od št. 301-360 od 4. do 5.; na št. 301-420 od 5. do 6. popoldne. — Dne 7. maja: na št. 421-490 od 9. do 10. dopoldne; od št. 491 do 560 od 10. do 11.; od št. 561-630 od 11. do 12. dopoldne; od št. 631-700 od 2. do 3. ponoldne; od št. 701-770 od 2. do 4. od št. 771-840 od 4. do 5.; od št. 841 do 910 od 5.-6. popoldne. — Dne 8. maja: od št. 911-990 od 9. do 10. dopoldne; od št. 991-1060 od 10. do 11.; od št. 1061 do 1160 od 11. do 12. dopoldne; od št. 1161 do 1240 od 2. do 2. popoldne; od 1241 do 1330 od 3. do 4.; od št. 1321-1400 od 4. do 5.; od št. 1401-1490 od 5. do 6. popoldne. Stranke naj se ravna strogo po dolocenem redu, da ne bo nepotrebna postajanja. — Nadaljnji vrsti red se objavi pravčasno v listih.

↑ Zadržana prodaja cenejše moko za čase mestne aprovizacije. Ker so druge gospodarske zadruge, kakor tudi konzum in zeleznicne razdelile svojim članom že po 9 kg cenejše moko, dočim so jo dobili člani mestne aprovizacije šele 6 kg, bo tako mesta aprovizacija svojim strankam še po 3 kg cenejše moko za celo na Poljanski cesti št. 15 (Kranjčeva hiša, druga vrata).

Kilogram moko stane 7 K 50 V. Stranke, ki dobe več kakov 6 kg moko, naj prinese vrčo seboj. Papirnate vrčice se zaračunavajo posebej. Novih strank mestne aprovizacije ne more več sprejemati, ker je število članov že kompletno.

Sicer je pa bil čas za sprejemanje članov mesece januarja, februarja in do 15. marca 1920. Zadržana razdelitev moko se vrli le radi tega čela sedaj, ker aprovizacija ni dobita preje moko za februarjsko razdelitev.

Dolodi se sledič red: Dne 6. maja: od št. 1-60 od 9. do 10. dopoldne; od št. 61-120 od 10. do 11.; od št. 121-180 od 11. do 12.; na št. 181-240 od 2. do 2. po- midne; na št. 241-300 od 3. do 4.; od št. 301-360 od 4. do 5.; na št. 301-420 od 5. do 6. popoldne. — Dne 7. maja: na št. 421-490 od 9. do 10. dopoldne; od št. 491 do 560 od 10. do 11.; od št. 561-630 od 11. do 12. dopoldne; od št. 631-700 od 2. do 3. ponoldne; od št. 701-770 od 2. do 4. od št. 771-840 od 4. do 5.; od št. 841 do 910 od 5.-6. popoldne. — Dne 8. maja: od št. 911-990 od 9. do 10. dopoldne; od št. 991-1060 od 10. do 11.; od št. 1061 do 1160 od 11. do 12. dopoldne; od št. 1161 do 1240 od 2. do 2. popoldne; od 1241 do 1330 od 3. do 4.; od št. 1321-1400 od 4. do 5.; od št. 1401-1490 od 5. do 6. popoldne. Stranke naj se ravna strogo po dolocenem redu, da ne bo nepotrebna postajanja. — Nadaljnji vrsti red se objavi pravčasno v listih.

↑ Zadržana prodaja cenejše moko za čase mestne aprovizacije. Ker so druge gospodarske zadruge, kakor tudi konzum in zeleznicne razdelile svojim članom že po 9 kg cenejše moko, dočim so jo dobili člani mestne aprovizacije šele 6 kg, bo tako mesta aprovizacija svojim strankam še po 3 kg cenejše moko za celo na Poljanski cesti št. 15 (Kranjčeva hiša, druga vrata).

Kilogram moko stane 7 K 50 V. Stranke, ki dobe več kakov 6 kg moko, naj prinese vrčo seboj. Papirnate vrčice se zaračunavajo posebej. Novih strank mestne aprovizacije ne more več sprejemati, ker je število članov že kompletno.

Sicer je pa bil čas za sprejemanje članov mesece januarja, februarja in do 15. marca 1920. Zadržana razdelitev moko se vrli le radi tega čela sedaj, ker aprovizacija ni dobita preje moko za februarjsko razdelitev.

Dolodi se sledič red: Dne 6. maja: od št. 1-60 od 9. do 10. dopoldne; od št. 61-120 od 10. do 11.; od št. 121-180 od 11. do 12.; na št. 181-240 od 2. do 2. po- midne; na št. 241-300 od 3. do 4.; od št. 301-360 od 4. do 5.; na št. 301-420 od 5. do 6. popoldne. — Dne 7. maja: na št. 421-490 od 9. do 10. dopoldne; od št. 491 do 560 od 10. do 11.; od št. 561-630 od 11. do 12. dopoldne; od št. 631-700 od 2. do 3. ponoldne; od št. 701-770 od 2. do 4. od št. 771-840 od 4. do 5.; od št. 841 do 910 od 5.-6. popoldne. — Dne 8. maja: od št. 911-990 od 9. do 10. dopoldne; od št. 991-1060 od 10. do 11.; od št. 1061 do 1160 od 11. do 12. dopoldne; od št. 1161 do 1240 od 2. do 2. popoldne; od 1241 do 1330 od 3. do 4.; od št. 1321-1400 od 4. do 5.; od št. 1401-1490 od 5. do 6. popoldne. Stranke naj se ravna strogo po dolocenem redu, da ne bo nepotrebna postajanja. — Nadaljnji vrsti red se objavi pravčasno v listih.

↑ Zadržana prodaja cenejše moko za čase mestne aprovizacije. Ker so druge gospodarske zadruge, kakor tudi konzum in zeleznicne razdelile svojim članom že po 9 kg cenejše moko, dočim so jo dobili člani mestne aprovizacije šele 6 kg, bo tako mesta aprovizacija svojim strankam še po 3 kg cenejše moko za celo na Poljanski cesti št. 15 (Kranjčeva hiša, druga vrata).

Kilogram moko stane 7 K 50 V. Stranke, ki dobe več kakov 6 kg moko, naj prinese vrčo seboj. Papirnate vrčice se zaračunavajo posebej. Novih strank mestne aprovizacije ne more več sprejemati, ker je število članov že kompletno.

Sicer je pa bil čas za sprejemanje članov mesece januarja, februarja in do 15. marca 1920. Zadržana razdelitev moko se vrli le radi tega čela sedaj, ker aprovizacija ni dobita preje moko za februarjsko razdelitev.

Dolodi se sledič red: Dne 6. maja: od št. 1-60 od 9. do 10. dopoldne; od št. 61-120 od 10. do 11.; od št. 121-180 od 11. do 12.; na št. 181-240 od 2. do 2. po- midne; na št. 241-300 od 3. do 4.; od št. 301-360 od 4. do 5.; na št. 301-420 od 5. do 6. popoldne. — Dne 7. maja: na št. 421-490 od 9. do 10. dopoldne; od št. 491 do 560 od 10. do 11.; od št. 561-630 od 11. do 12. dopoldne; od št. 631-700 od 2. do 3. ponoldne; od št. 701-770 od 2. do 4. od št. 771-840 od 4. do 5.; od št. 841 do 910 od 5.-6. popoldne. — Dne 8. maja: od št. 911-990 od 9. do 10. dopoldne; od št. 991-1060 od 10. do 11.; od št. 1061 do 1160 od 11. do 12. dopoldne; od št. 1161 do 1240 od 2. do 2. popoldne; od 1241 do 1330 od 3. do 4.; od št. 1321-1400 od 4. do 5.; od št. 1401-1490 od 5. do 6. popoldne. Stranke naj se ravna strogo po dolocenem redu, da ne bo nepotrebna postajanja. — Nadaljnji vrsti red se objavi pravčasno v listih.

↑ Zadržana prodaja cenejše moko za čase mestne aprovizacije. Ker so druge gospodarske zadruge, kakor tudi konzum in zeleznicne razdelile svojim članom že po 9 kg cenejše moko, dočim so jo dobili člani mestne aprovizacije šele 6 kg, bo tako mesta aprovizacija svojim strankam še po 3 kg cenejše moko za celo na Poljanski cesti št. 15 (Kranjčeva hiša, druga vrata).

Kilogram moko stane 7 K 50 V. Stranke, ki dobe več kakov 6 kg moko, naj prinese vrčo seboj. Papirnate vrčice se zaračunavajo posebej. Novih strank mestne aprovizacije ne more več sprejemati, ker je število članov že kompletno.

Sicer je pa bil čas za sprejemanje članov mesece januarja, februarja in do 15. marca 1920. Zadržana razdelitev moko se vrli le radi tega čela sedaj, ker aprovizacija ni dobita preje moko za februarjsko razdelitev.

Dolodi se sledič red: Dne 6. maja: od št. 1-60 od 9. do 10. dopoldne; od št. 61-120 od 10. do 11.; od št. 121-180 od 11. do 12.; na št. 181-240 od 2. do 2. po- midne; na št. 241-300 od 3. do 4.; od št. 301-360 od 4. do 5.; na št. 301-420 od 5. do 6. popoldne. — Dne 7. maja: na št. 421-490 od 9. do 10. dopoldne; od št. 491 do 560 od 10. do 11.; od št. 561-630 od 11. do 12. dopoldne; od št. 631-700 od 2. do 3. ponoldne; od št. 701-770 od 2. do 4. od št. 771-840 od 4. do 5.; od št. 841 do 910 od 5.-6. popoldne. — Dne 8. maja: od št. 911-990 od 9. do 10. dopoldne; od št. 991-1060 od 10. do 11.; od št. 1061 do 1160 od 11. do 12. dopoldne; od št. 1161 do 1240 od 2. do 2. popoldne; od 1241 do 1330 od 3. do 4.; od št. 1321-1400 od 4. do 5.; od št. 1401-1490 od 5. do 6. popoldne. Stranke naj se ravna strogo po dolocenem redu, da ne bo nepotrebna postajanja. — Nadaljnji vrsti red se objavi pravčasno v listih.

↑ Zadržana prodaja cenejše moko za čase mestne aprovizacije. Ker so druge gospodarske zadruge, kakor tudi konzum in zeleznicne razdelile svojim članom že po 9 kg cenejše moko, dočim so jo dobili člani mestne aprovizacije šele 6 kg, bo tako mesta aprovizacija svojim strankam še po 3 kg cenejše moko za celo na Poljanski cesti št. 15 (Kranjčeva hiša, druga vrata).

Kilogram moko stane 7 K 50 V. Stranke, ki dobe več kakov 6 kg moko, naj prinese vrčo seboj. Papirnate vrčice se zaračunavajo posebe

Šmihinja, poštano, zdravo in snažno
dekle za pomoč gospodinji
setako sprječe. Naslov v upr. Sl. Nar. 3168

Kupi se z toaski

tovorni avto

znamke „Zaure“. Natančna pojasačna
daje Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana,
Cankarjevo nabrežje 5.

Naprodaj je moderna enodružinska

v i l a

v Ljubljani z vrtom. Interesantna naj
vpoštevajo svoje pismene ponudbe pod:
„Vila v Ljubljani“ na upravnitvo
Slov. Naroda.

3174

Hiša s prodajalno

bliški hotel, sedaj brez koncesije, na
Gorenjskem, z 10 oralni zemlje, parke-
tirani s sobami, ledencu, električno
razsvetljavo, vodovodom, 10 korakov do
postaje, na državni cesti se za 350.000
kron proda. Pojasnila daje Zagorski, Je-
stevic, Gorenjsko.

3187

Malinov sok

brez sladkorja, večjo množino kupi

Jovo Gigovič Nova Gradiška, Slavonija

Valentin Maček tovarna slamnikov v Domžalah.

732

Sprejemam v popravilo
vsakovrstne slamnike tudi
klubuke za gospode in
damne. Vsako soboto na
Sv. Jakoba trgu v Ljubljani. Oblike na vpogled.

„ADRIJA“

Mirodilnica in zaloga
fotografskih aparativ ter
potrebščin.

Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

Barvila za oblike „TEKLA“. Pralni
praški. Cistila za slamnike „STRO-
BIN“. Nadomestilo tobaka. Nadome-
stilo toaletnega mila. „ROZNI PRA-
ŠEK“ najboljše sredstvo za nego-
vanje politi. Preizkušeno dobra sredstva
proti moljem. — Parfimi in dišave.
Sredstva za konzerviranje jajc. —
Koncesionirana zaloga strupovi
Naročite si in berite

G. F. Jurásek
uglaševalac ginoširjev in tro-
yce z ginošili
Ljubljana, Wolfeva ul. 12

Graščina Hrib, pod Št. Tupaličo pri
Kranju ima

664

Specijalna knjigarna za dame in
gospode po najnovojih modelih

S. Potočnik, Ljubljana, Slovenska ul. 6/I. nad.

Za dame in gospode moderno opremljeni
modni modeli prve vrste. Za nar. ciklo. ki
primočajo blago, lastnostih. Ohranjanje,
moderniziranje oblačil. Izdelovanje sušen.

Kontorist, 30 let star, nameščen doslej pri prvovrstnih podjetjih specijaliste in
kolonialne stroke, želi prevzeti mesto

3176

potnika

pri večjem podjetju. Cenjene ponudbe pod „Potnik 3176“ na upravnitvo
Slovenskega Naroda.

Črno dalmatinsko vino

ima v zalogi

Gospodarska zveza v Sp. Šiški.

Dobro obračujoča tovarna

na Gorenjskem se zamenja za hišo ali vilo v Ljubljani ali naj-
blizični okolici. Tozadovne ponudbe na D. Beseljak, anonč. eksped.
Ljubljana pod „TOVARNA 1920.“ 3097

Eterično jelkino olje

rekt. in Jelkov ekstrakt priporočan lekarjam, drog. zdraviliščem itd. Malin-
ov sok (succus) prozorno čist, na drobno in debelo onim, kd razpolagajo s
sladkorjem; sadne osence in kompozicijo za izdelavo pokalic so vedno
razpoložljive za sodavicanje.

Potnik Srečko, Ljubljana, Slovenska ul. 27.

Gregersenova šumska industrija d. d. u Zavidovitima (Bosna).

traži za što skoriji nastup samostalnog, vrsnog šumskog poslovodju,
vjest u manipulaciju mekanog i bukovog drveta. Prednost imadu-
oni, koji imadu isip za pogon šumskih željeznica sa parom i
gravitacijom u Bosni i Hercegovini. Stan bez namještaja, ogrev
i rasvjeta bezplatno, životne namirnice uz sružene cijene. Ponude
sa zahtjevima i svjedočbama na gornji naslov. 3077

Nudimo na vagone po najugodnejših cenah v naši klavnicu izdelano

SUHO SVINJSKO MESO

SOLENO SLANINO (špeh)

I CISTO SVINJSKO MAST

Nadalje nudimo prvovalno bačko picanico, kozino, ječmo, oves, moke
in vse ostale mlinske proizvode, vse franko vagon NOVI SAD.

SRESKA ZADRUŽNA BANKA D. D.
NOVI SAD.

3093

Pnevmatike Na debelo!

za avto in kolesa

Gumijevi trakovi M. Kuštrin

za trte

Osakovrstne žice

za električne napajalne. Dunajsku cesto št. 20.

Skaboform se zopet dobiva!

Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte v naj-
blizični lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno

dr. Flescha originalno Skaboformovo mazilo.

Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder „Skab-
oform“. Dobiva se po vseh lekarnah. Generalna zaloga za Ljubljano
in okolico

Rihard Sušnik

„pri Zlatem Jelenu“ IV. Marijin trg.

CELERITAS
Jugoslavensko odpremniko importno i exportno d. d.
lica 82 Zagreb Telef. 6-45
Podružnice: Žemun, Sarajevo, Maribor, Wien, Bonn, Zadar, 15

Prima:

sve zbirne i vagonске opreme iz Njemačke Austrije za cijelu
Jugoslaviju i obratno.

ZBIRNI PROMET:

Wien—Zagreb, Zagreb—Žemun—Beograd, Novi Sad.
Wien—Zagreb, Zagreb—Sarajevo—Mostar.

KUPUJE I PRODAJE:

sve vrsti robe na vlastiti račun kao što i u komisiju.

JTES
JUGOSLAVENSKA
TVORNICA ELEKTRIČNIH STROJEVA D. D.

NEGOVATEV: JTES KARLOVAC KARLOVAC TELEFON INT. BR. 11

PRIMA NA POPRAVAK svake vrste strojeva
električne strojeve napravili in jačali.

GRADI elekromotore, dinamo-strojeve i transformatore.

PROJEKTUJE I IZVADJA električne centralne za gradove, zele i dobra.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeva ulica št. 2.

Dolniška glavnica 30.000.000—kron.

Rezervni fond 20.000.000—kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah ter ekspozitura v Ptaju.

Sprejemo

vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut
in dovoljuje

vsakovrstne KREDITE